

DEVELOPMENT OF PRODUCTIVE POTENTIAL AND REGIONAL ECONOMY

УДК 330.3:332
JEL O13, Q53

DOI: 10.26906/EiR.2024.3(94).3480

ЕКОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Капраль Андрій Романович*, аспірант
кафедри екологічної економіки та бізнесу
Національний лісотехнічний університет України

*ORCID 0009-0002-4399-3666

© Капраль А.Р., 2024

*Стаття отримана редакцією 07.08.2024 р.
The article was received by editorial board on 07.08.2024*

Вступ. Екологічні проблеми, такі як забруднення повітря, води і ґрунту, безпосередньо впливають на здоров'я людей. Львівська область, як і багато інших регіонів, стикається з проблемами забруднення побутовими відходами. Екологічні проблеми можуть мати значні економічні наслідки, впливаючи на туризм, сільське господарство і загальний рівень життя в громадах. Зниження якості довкілля може призвести до втрат у цих секторах, а також до збільшення витрат на охорону здоров'я. Розробка екологічних стратегій розвитку допомагає створити більш здорове і привабливе середовище для життя та бізнесу, що сприяє економічному зростанню та соціальному благополуччю. Таким чином, дослідження екологічних аспектів розвитку територіальних громад Львівської області є важливим для забезпечення сталого і здорового майбутнього, як для природного середовища, так і для жителів територіальних громад регіону.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. За останні роки можна спостерігати багато праць вітчизняних та зарубіжних вчених у яких розкрито напрями розвитку громад з врахуванням концепцій сталого розвитку. Зокрема, Іртищева І., Стройко Т., Стегней М. [1] акцентували увагу на ролі екологічного моніторингу у забезпеченні сталого розвитку територіальних громад, Сміт Дж. [2] розглядав концепцію сталого розвитку територіальних громад з точки зору екологічних аспектів, зокрема в контексті американських міст. Коваленко М.А. [3] досліджував формування екологічної інфраструктури у міських агломераціях та її вплив на якість життя населення. Браун Т. і Грін Л. [4] фокусували увагу на зв'язку між урбаністичною екологією та добробутом громади, включаючи аналіз різних екологічних ініціатив у містах.

Основні екологічні проблеми, що впливають на розвиток територіальних громад в Україні висвітлено в працях Литвина С.В. [5], Чорного О.Ю. [6; 7] та Халл З. [8]. Праці Петрик І.В., Горобець К.О., Даценко М.Д. [9] та Фіцджеральд А. [10] націлені на напрями розвитку екологічної інфраструктури міських агломерацій, дослідження впливу змін навколишнього середовища на соціально-економічний розвиток територіальних громад, екологічні наслідки урбанізації.

Більш ґрунтовно, акцентуючи увагу на проблемах забруднення та екологічного стану Львівської області, проводилися дослідження вітчизняними науковцями. Васькін Р.А., Васькіна І.В. [11] доводять високі рівні забруднення повітря в Україні. Дослідження авторів вказує на перевищення гранично допустимих концентрацій забруднюючих речовин, що потребує заходів для покращення якості повітря. Хаєцький Г. [12] розглядає проблеми забруднення вод річок. Результати їх досліджень доводять необхідність поліпшення системи очищення стічних вод і контролю за забруднювачами. При цьому Валюх А.М., Зайцев Д.Б., Якимчук А.Ю. [13] розглядають успішні кейси співпраці з місце-

вими громадами з метою відтворення природного капіталу. В.І. Бондаренко і Л.О. Лісовська [14] досліджуючи зміни в кліматичних умовах і їхній вплив на місцеві екосистеми акцентували увагу на зміни температури і опадів, що впливають на флору і фауну регіону. У працях Бочко О.Ю., Бочко О.І., Любки В.В. [15] обґрунтовано парадигму диференціації розвитку сільських територій з урахуванням фінансового аспекту.

Загалом цей аналіз показує актуальність екологічних досліджень у Львівській області, підкреслює важливість розробки і впровадження ефективних екологічних стратегій для покращення якості довкілля та забезпечення сталого розвитку територіальних громад.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Попри наявний арсенал досліджень в напрямі теоретико-практичних аспектів розвитку територіальних громад, потребують більш детального вивчення екологічні напрями розвитку територіальних громад Львівської області.

Мета статті полягає у проведенні дослідження кількості та діяльності територіальних громад Львівської області та обґрунтуванні зменшенні екологічних впливів на навколишнє середовище, зокрема зменшенню негативного впливу побутових відходів на довкілля.

Основний матеріал і результати. Територіальні громади Львівської області відіграють важливу роль у соціально-економічному розвитку регіону та забезпеченні добробуту його жителів. З реформою децентралізації в Україні, яка розпочалася у 2014 році, територіальні громади отримали нові можливості для самостійного управління наявними ресурсами та розвитку своїх територій.

Територіальні громади Львівської області характеризуються різноманітністю природних умов, серед яких гірські райони Карпат, річкові долини та ліси. Це створює як унікальні можливості, так і виклики для розвитку. Наприклад, громади можуть використовувати природні ресурси для розвитку туризму, сільського господарства та екоініціатив. Водночас збереження навколишнього середовища та сталого використання природних ресурсів є критично важливими для забезпечення довгострокового розвитку. Загальна характеристика територіальних громад Львівської області представлена в табл. 1.

За даними табл. 1, найбільшу чисельність населення мають міські громади, зокрема Дрогобицька (121,778 осіб), Червоноградська (89,315 осіб) та Яворівська (52,232 осіб). Міські громади також відзначаються найбільшими площами, зокрема, Червоноградська (708.6 кв. км) і Сокальська (676.5 кв. км).

Серед селищних і сільських громад, найбільша чисельність населення зберігається у громадах, таких як Східницька (16,360 осіб) і Заболотцівська (6,242 осіб), хоча їх площа значно менша в порівнянні з міськими громадами. Селищна громада Гніздичівська має площу всього 105.9 кв. км і населення 7,118 осіб, що є значно меншим порівняно з великими міськими громадами.

Розподіл за районами показує, що Львівський район має найбільшу кількість громад, включаючи різні типи, такі як міські, селищні й сільські. Червоноградський та Дрогобицький райони також представлені численними громадами, в основному міськими. Це вказує на різноманітність в управлінні та розвитку територій у Львівській області.

Відмітимо, що ефективне управління територіальними громадами Львівщини потребує комплексного підходу, що враховує екологічні, економічні та соціальні аспекти розвитку. Цього можна досягти шляхом впровадження стратегій сталого розвитку, які включають активну участь громадян, інноваційні підходи до управління ресурсами та співпрацю між різними рівнями влади.

Окремі територіальні громади здійснюють активні дії в напрямі покращення екологічного стану. Наприклад, 8 міських територіальних громад Львівщини, зокрема в межах міст Львівської, Бориславської, Дрогобицької, Трускавецької, Пустомитівської, Східницької, Новороздільської та Городоцької підписали меморандум щодо будівництва регіонального полігону для сміття [17].

У 2022–2023 рр. Бориславська та Самбірська громади Львівської області взяли участь у навчальній програмі «Кроки для спеціалістів: Управління відходами», яку ініціювала «U-LEAD з Європою». Програма мала на меті покращення управління відходами на місцевому рівні. Ініціатива спрямована на надання необхідних знань та навичок місцевим урядовим структурам, щоб вони змогли ефективніше впроваджувати сучасні практики управління відходами, від упорядкування збору та вивезення до їх подальшої переробки або утилізації. Програма включає навчання учасників у питаннях логістики відходів, звітності, моніторингу і контролю за виконанням стандартів з екології, що дозволяє забезпечити ефективність управління цим сектором. Крім того, програма сприяла створенню платформи для обміну досвідом між різними муніципалітетами Львівської області та іншими регіонами, що сприяє підвищенню кооперації та розширенню круга партнерів

Загальна характеристика територіальних громад Львівської області

Територіальні громади	Район	Тип громади	Кількість населених пунктів	Площа територіальної громади, кв. км	Чисельність населення, осіб
Белзька	Червоноградський	міська	24	464,5	14664
Бориславська	Дрогобицький	міська	7	159,2	39199
Бродівська	Золочівський	міська	51	609,6	39471
Бібрська	Львівський	міська	46	435,4	16694
Великолюбінська	Львівський	селищна	16	132,4	9473
Великомостівська	Червоноградський	міська	17	314,5	16055
Глинянська	Львівський	міська	19	223,0	9621
Гніздичівська	Стрийський	селищна	13	105,9	7118
Городоцька	Львівський	міська	39	375,9	39691
Добромильська	Самбірський	міська	37	293,9	19868
Добротвірська	Червоноградський	селищна	20	199,0	11368
Дрогобицька	Дрогобицький	міська	34	426,2	121778
Жидачівська	Стрийський	міська	18	178,4	17682
Заболотцівська	Золочівський	сільська	19	235,3	6242
Зимноводівська	Львівський	сільська	5	30,9	19658
Золочівська	Золочівський	міська	67	630,7	49243
Красненська	Золочівський	селищна	18	215,7	16951
Лопатинська	Червоноградський	селищна	28	410,0	12198
Моршинська	Стрийський	міська	14	122,2	14388
Новороздільська	Стрийський	міська	10	100,8	36945
Оброшинська	Львівський	сільська	6	49,8	7661
Перемишлянська	Львівський	міська	59	584,0	23787
Пустомитівська	Львівський	міська	10	95,7	15204
Рава-Руська	Львівський	міська	46	318,1	25694
Радехівська	Червоноградський	міська	42	708,6	33264
Ралівська	Самбірський	сільська	23	229,3	13061
Рудківська	Самбірський	міська	34	302,8	25339
Самбірська	Самбірський	міська	5	42,2	36979
Сокальська	Червоноградський	міська	60	676,5	52081
Солонківська	Львівський	сільська	21	174,4	13391
Старосамбірська	Самбірський	міська	26	335,8	21173
Судовошишнянська	Яворівський	міська	19	142,7	12776
Східницька	Дрогобицький	селищна	22	414,3	16360
Трускавецька	Дрогобицький	міська	8	207,9	39375
Турківська	Самбірський	міська	25	398,8	22529
Ходорівська	Стрийський	міська	44	333,0	24402
Червоноградська	Червоноградський	міська	14	228,1	89315
Щирецька	Львівський	селищна	17	114,5	11696
Яворівська	Яворівський	міська	82	834,7	52232

Джерело: [16]

у сфері управління відходами. Такі ініціативи сприяють не лише зменшенню негативного впливу відходів на довкілля, а й забезпечують сталість екологічних практик у регіоні, що є ключовим аспектом сталого розвитку території.

Відмітимо коливання рівня побутових відходів в межах Львівської області за 2000–2023 рр. (рис. 1)

За даними рис. 1 рівень побутових відходів в межах Львівської області у 2022 р. був найменшим, а найвищим – у 2023 р. Питома вага рівня побутових відходів Львівської області в структурі України представлена в табл. 2.

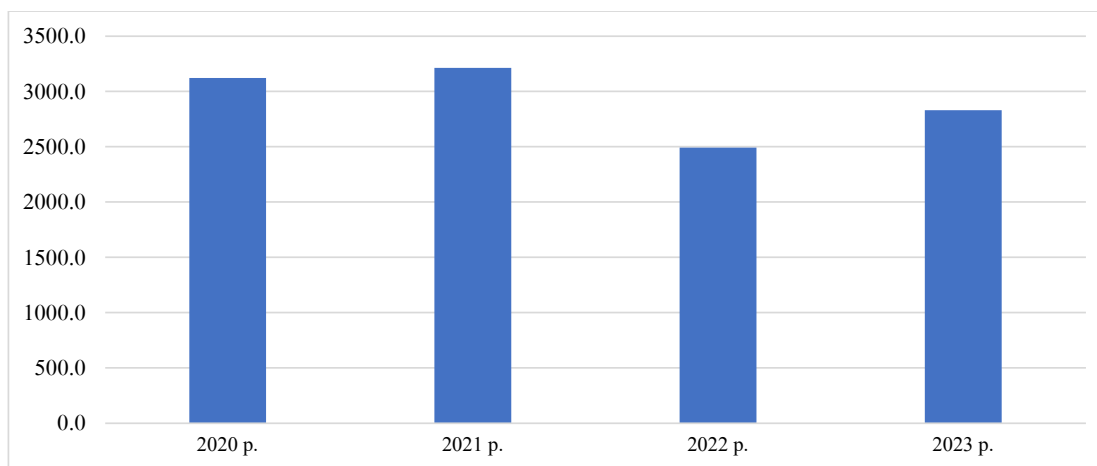

Рис. 1. Динаміка рівня побутових відходів в межах Львівської області

Джерело: сформовано автором на основі [18]

Аналізуючи дані рівня побутових відходів у Львівській області в структурі України за 2020–2023 роки, можна простежити деякі основні тенденції. Загальний обсяг відходів в Україні демонструє зростання з 2020 р. по 2021 р. (з 462 373,5 до 493 271,1 тис. тонн), після чого різко знизився в 2022 р. і 2023 р. (до 203 587,6 і 176 276,6 тис. тонн). Цей спад, ймовірно, зумовлений економічними та політичними факторами, такими як спад промислової діяльності через економічну кризу та війну в Україні, що призвело до зменшення виробництва та, як наслідок, відходів.

З 2020 р. по 2021 р. кількість відходів у Львівській області дещо зросла (з 3121,1 до 3212,2 тис. тонн), але в 2022 році зменшилася до 2492,2 тис. тонн, а у 2023 році знову зросла до 2830,4 тис. тонн. Зміну у 2022 році можна пояснити зусиллями місцевої влади щодо покращення поводження з відходами та зростанням екологічної свідомості населення, а також впливу національних економічних факторів. Зростання у 2023 році може свідчити про часткове відновлення економічної активності та міграційних процесів, які збільшують кількість відходів у регіонах.

Питома вага Львівської області у структурі відходів України з 2022 р. по 2023 р. значно зросла (з 1,224% до 1,605%), що вказує на зменшення відходів в інших регіонах України. Така ситуація може бути наслідком переходу Львівської області на більш збалансовані методи поводження з відходами та впровадження нових технологій переробки, які зменшують загальну кількість побутових відходів, а також ефективними етапами реалізації регіональної стратегії управління відходами.

Однією зі складових частин підготовки регіональної стратегії управління відходами є аналіз морфологічного складу побутових відходів. Подібну роботу у спільному проєкті «Дослідження стану сектору управління твердими побутовими відходами під час російської агресії в Україні у приймаючих громадах» проводили ГО «Нуль відходів Львів» [18]. Морфологічний склад ТПВ за фракціями та відібраної проби масою 300 кг у м. Львів подано на рис. 2.

Відмітимо, що уже сьогодні чинне законодавство вимагає від громад напрацювання комплексних планів управління відходами, однак фрагментарні рішення на рівні однієї громади не здатні забезпечити загальне вирішення проблеми [20]. Відтак, в межах розробленого проєкту «Плану управління відходами Львівської області» передбачено поділ регіону на 5 кластерів. При цьому виокремлено об-

Таблиця 2

Питома вага рівня побутових відходів Львівської області в структурі України, 2020–2023 рр.

Рік	Україна	Львівська обл	Питома вага України в структурі Львівської області, %
2020р.	462373,5	3121,1	0,675
2021р.	493271,1	3212,2	0,651
2022р.	203587,6	2492,2	1,224
2023р.	176276,6	2830,4	1,605

Джерело: сформовано автором на основі [18]

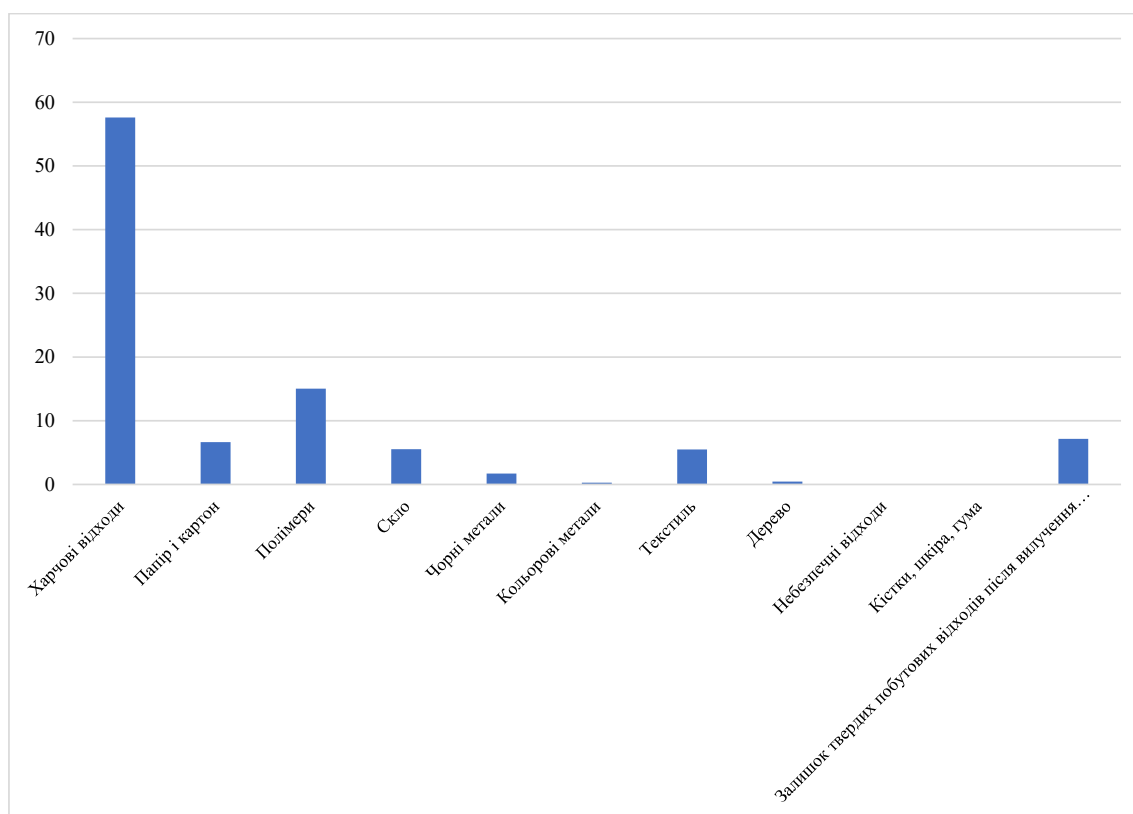

Рис. 2. Морфологічний склад ТПВ за фракціями та відібраної проби масою 300 кг у м. Львів

Джерело: за даними [19]

ласний центр та навколишні території в окремі кластери. Такий підхід сприятиме визначенню рамки для співпраці між громадами в межах агломерації з питань управління відходами.

Висновки. Територіальні громади Львівської області демонструють значну різноманітність у своїй демографії та географічному охопленні. Найбільші за чисельністю населення є міські громади: Дрогобицька, Червоноградська, і Яворівська, які мають значні територіальні площі. Це відрізняє їх від селищних і сільських громад, які хоч і мають меншу чисельність населення та площу, але відіграють важливу роль у соціально-економічному розвитку області. Львівський район має найбільшу кількість громад, що включають різні типи територіальних утворень.

Розвиток територіальними громадами Львівщини відбувається з урахуванням комплексного підходу, який враховує екологічні, економічні, та соціальні аспекти. Важливими кроками в цьому напрямі є підписання меморандуму щодо будівництва регіонального полігону для сміття кількома міськими громадами та участь у навчальній програмі «Кроки для спеціалістів: Управління відходами». Ці ініціативи спрямовані на покращення управління відходами, розвиток екологічної інфраструктури та залучення громадян до процесів прийняття рішень, що є ключовими аспектами для сталого розвитку регіону.

Аналіз динаміки відходів у Львівській області за 2020–2023 роки вказує на коливання обсягів відходів, що може бути пов'язане з економічними та політичними чинниками, такими як економічна криза та війна в Україні, які вплинули на промислову діяльність і, відповідно, на кількість відходів. Зменшення відходів у 2022 році та зростання у 2023 році свідчать про зміни у місцевій політиці поводження з відходами та екологічній свідомості населення, а також про відновлення економічної активності. Зростання питомої ваги Львівської області у структурі відходів України може вказувати на впровадження ефективніших методів переробки та управління відходами, що сприяє сталому розвитку регіону.

Для ефективного зменшення побутових відходів у Львівській області можна виділити кілька основних напрямків. Перш за все, важливо розвивати систему сортування відходів на домогосподарствах та організувати доступні пункти збору вторсировини. Встановлення контейнерів для роздільного збору (папір, пластик, скло, метал) сприятиме збільшенню кількості перероблених матеріалів та зменшен-

ню відходів, що потрапляють на звалища. Освітні кампанії про переваги роздільного збору відходів, а також про можливості їх повторного використання, мають стати регулярними та цілеспрямованими, щоб підвищити екологічну свідомість громадян.

Другий важливий напрям — це підтримка та розвиток місцевих ініціатив з переробки відходів. Залучення інвестицій в технології переробки та будівництво нових заводів допоможе створити замкнений цикл використання ресурсів. Також корисним буде впровадження програм управління органічними відходами, які можуть перетворюватись у компост для місцевого сільського господарства. Підтримка малих та середніх підприємств, що займаються інноваціями у сфері утилізації відходів, може стати каталізатором змін у цій області, забезпечуючи стійкий розвиток регіону.

Перспективами подальших розвідок у даному напрямку є обґрунтування кластерної системи територіальних громад та її впровадження в межах Львівської області.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Іртишева І., Стройко Т., Стегней М. Моніторинг екологічно сталого розвитку сільських територій в умовах глобальних викликів. *Економіка природокористування і охорони довкілля*. 2014. URL: https://ecops.kiev.ua/files/2014/31_IRTYSHCHEVA.pdf (дата звернення 20.07.2024).
2. Smith J. Sustainable Community Development: An Environmental Perspective. New York: Springer, 2018. 350 p.
3. Коваленко М.А. Розвиток екологічної інфраструктури в міських агломераціях. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2021. 250 с.
4. Brown T., Green, L. Urban Ecology and Community Well-Being. London: Routledge, 2021. 280 p.
5. Литвин С.В. Проблеми та рішення в сфері екологічної політики на місцевому рівні. Дніпро: Видавництво ДНУ, 2018. 240 с.
6. Чорний О.Ю. Екологічні проблеми і управління природними ресурсами в Україні. Харків: Фоліо, 2020. 280 с.
7. Бочко О.Ю. Дослідження розвитку сільських територій Закарпатської області в умовах євроінтеграційних процесів. *Науковий вісник Одеського національного економічного університету*. 2022. № 7 (296). С. 17–22.
8. Hull Z. Does the idea of the sustainable development show a new vision of the development of the civilization? *Problemy Ekorozwoju*. 2007. № 1(2). Р. 49–57.
9. Петрик І.В., Горобець К.О., Даценко М.Д. Особливості місцевого економічного розвитку об'єднаних територіальних громад. *Держава та регіони*. 2022. № 1 (124). С. 41–45.
10. Fitzgerald A. Ecological Impacts of Urbanization and Community Responses. Toronto: University of Toronto Press, 2019. 310 p.
11. Васькін Р.А., Васькіна І.В. Аналіз динаміки забруднення атмосферного повітря України викидами автотранспорту *Вісник КДПУ імені Михайла Остроградського*. 2009. Вип 5 (58). С. 109–112.
12. Хаєцький Г. Стан якості води річки Південний Буг у межах Вінницької області. *Науковий вісник Вінницької академії безперервної освіти. Серія «Екологія. Публічне управління та адміністрування»*. 2022. № 1. URL: <https://journals.academ.vinnica.ua/index.php/eco-pa/article/view/7> (дата звернення: 24.06.2024).
13. Валюх А.М., Зайцев Д.Б., Якимчук А.Ю. Роль міжнародних організацій у сфері збереження й відтворення природного капіталу. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. URL: http://www.dy.nauka.com.ua/pdf/4_2018/12.pdf (дата звернення: 24.06.2024).
14. Курилюк О.М., Клименко О. М., Статник І.І. Регіональні особливості прояву глобального потепління на території Рівненської області та їх вплив на водні екосистеми. *Вісник Національного університету водного господарства*. 2018. Вип. 1 (81). С. 100–110. URL: <https://ep3.nuwm.edu.ua/14675/1/Vs8110%20%D0%B7%D0%B0%D1%85.pdf> (дата звернення: 24.06.2024).
15. Бочко О.Ю., Бочко О.І., Любка В.В. Парадигма диференціації розвитку сільських територій з урахуванням фінансового аспекту. *Науковий вісник Одеського національного економічного університету*. 2023. № 11–12 (312–313). С. 184–191.
16. Децентралізація. URL: <https://decentralization.ua> (дата звернення: 20.06.2024)
17. 8 міст Львівщини підписали меморандум щодо будівництва регіонального полігону для сміття. 2019. URL: <https://lv.suspilne.media/news/18210> (дата звернення: 20.06.2024).
18. ГО «Нуль відходів Львів». URL: <https://zerowastelviv.org.ua/eksperty-obgovoryly-yak-gromadam-gotuvatysya-do-reformy-upravlinnya-vidhodamy> (дата звернення: 20.06.2024).
19. Zero Waste. URL: <https://zerowastelviv.org.ua/eksperty-obgovoryly-yak-gromadam-gotuvatysya-do-reformy-upravlinnya-vidhodamy> (дата звернення: 20.06.2024).
20. Стратегія розвитку Львівської агломерації. URL: https://media.loda.gov.ua/docs/womnzs0r/lviv-agglomeration-dstrategy_f-1.pdf (дата звернення: 20.06.2024).

REFERENCES:

1. Irtysheva I., Stroiko T., & Stehnei M. (2014) Monitoryng ekolohichno staloho rozvytku silskykh terytorii v umovakh hlobalnykh vyklykiv [Monitoring of environmentally sustainable development of rural areas under global challenges]. *Ekonomika pryrodokorystuvannia i okhorony dovkillia – Economics of Nature Management and Environmental Protection*. Available at: https://ecops.kiev.ua/files/2014/31_IRTYSHCHEVA.pdf (accessed June 20, 2024).

2. Smith J. (2018) Sustainable Community Development: An Environmental Perspective [Sustainable community development: An environmental perspective]. New York: Springer.
3. Kovalenko M. A. (2021) Rozvytok ekolohichnoi infrastruktury v miskykh ahlomeratsiakh [Development of ecological infrastructure in urban agglomerations]. Lviv: Vydavnytstvo Lvivskoi politekhniki. (in Ukrainian)
4. Brown T., & Green L. (2021) Urban ecology and community well-being [Urban Ecology and Community Well-Being]. London: Routledge.
5. Lytvyn S. V. (2018) Problemy ta rishennia v sferi ekolohichnoi polityky na mistsevomu rivni [Problems and solutions in the field of environmental policy at the local level]. Dnipro: Vydavnytstvo DNU. (in Ukrainian)
6. Chorni O. Yu. (2020) Ekolohichni problemy i upravlinnia pryrodnyimi resursamy v Ukraini [Environmental problems and management of natural resources in Ukraine]. Kharkiv: Folio. (in Ukrainian)
7. Bochko O. Yu. (2022) Doslidzhennia rozvytku silskykh terytorii Zakarpatskoi oblasti v umovakh yevrointehratsiinykh protsesiv [Study of the development of rural areas of the Transcarpathian region in the context of European integration processes]. *Naukovyi visnyk Odeskoho natsionalnoho ekonomichnoho universytetu – Scientific Bulletin of the Odessa National Economic University*, vol. (7), pp. 17–22.
8. Hull Z. (2007) Does the idea of sustainable development show a new vision of the development of civilization? [Does the idea of sustainable development show a new vision of the development of civilization?] *Problemy Ekorozwoju – Problemy Ekorozwoju*, vol. 1(2), pp. 49–57.
9. Petryk I. V., Horobets K. O., & Datsenko M. D. (2022) Osoblyvosti mistsevoho ekonomichnoho rozvytku obiednanykh terytorialnykh hromad. Derzhava ta rehiony [Features of local economic development of united territorial communities]. *State and Regions – State and Regions*, vol. (1), pp. 41–45.
10. Fitzgerald A. (2019) Ecological Impacts of Urbanization and Community Responses [Ecological impacts of urbanization and community responses]. Toronto: University of Toronto Press.
11. Vaskin R. A., Vaskina I. V. (2009) Analiz dynamiky zabrudnennia atmosferneho povitria [Analysis of the dynamics of atmospheric air pollution of Ukraine by motor vehicle emissions]. *Ukrainy vykydamy avtotransportu Visnyk KDPU imeni Mykhaila Ostrohradskoho – Bulletin of Mykhailo Ostrogradskyy KDPU*, vol. 5 (58), pp. 109–112.
12. Khaietskyi H. (2022) Stan yakosti vody richky Pivdennyi Buh u mezhakh Vinnytskoi oblasti. [State of water quality of the Southern Bug River within the Vinnytsia region]. *Scientific bulletin of the Vinnytsia Academy of Continuing Education. Naukovyi visnyk Vinnytskoi akademii bezpererвної osvity. Seriya "Ekolohiia. Publichne upravlinnia ta administruvannia" – The series "Ecology. Public management and administration"*, no. 1. Available at: <https://journals.academ.vinnica.ua/index.php/eco-pa/article/view/7> (accessed June 26, 2024).
13. Valiukh A. M., Zaitsev D. B., Yakymchuk A. Yu. (2018) Rol mizhnarodnykh orhanizatsii u sferi zberezhennia y vidtvorennia pryrodnoho kapitalu [The role of international organizations in the field of preservation and reproduction of natural capital]. *Derzhavne upravlinnia: udoskonalennia ta rozvytok – Public administration: improvement and development*. Available at: http://www.dy.nayka.com.ua/pdf/4_2018/12.pdf (accessed June 26, 2024).
14. Kuryliuk O. M., Klymenko O. M., Statnyk I. I. (2018) Rehionalni osoblyvosti proiavu hlobalnoho poteplinnia na terytorii Rivnenskoj oblasti ta yikh vplyv na vodni ekosytemy [Regional features of the manifestation of global warming in the territory of the Rivne region and their impact on water ecosystems]. *Visnyk Natsionalnoho universytetu vodnoho hospodarstva – Bulletin of the National University of Water Management*, vol. 1 (81), pp. 100–110. Available at: <https://ep3.nuwm.edu.ua/14675/1/Vs8110%20%D0%B7%D0%B0%D1%85.pdf> (accessed June 24, 2024).
15. Bochko O. Yu., Bochko O. I., & Lyubka V. V. (2023) Paradigm of differentiation of rural areas development taking into account the financial aspect [Paradyhma dyferentsiatsii rozvytku silskykh terytorii z urakhuvanniam finansovoho aspektu]. *Naukovyi visnyk Odeskoho natsionalnoho ekonomichnoho universytetu – Scientific Bulletin of Odessa National Economic University*, no. 11–12 (312–313), pp. 184–191.
16. Decentralization [Decentralization]. Available at: <https://decentralization.ua> (accessed June 20, 2024).
17. 8 cities of Lviv region signed a memorandum on the construction of a regional landfill [8 mist Lvivshchyny pidpysaly memorandum shchodo budivnytstva rehionalnoho polihonu dla smittia]. (2019). Available at: <https://lv.suspilne.media/news/18210> (accessed June 20, 2024).
18. NGO “Zero Waste Lviv” [HO “Nul vidkhodiv Lviv”] Available at: <https://zerowastelviv.org.ua/eksperty-obgovoryly-yak-gromadam-gotuvatysya-do-reformy-upravlinnya-vidhodamy> (accessed June 20, 2024).
19. Zero Waste [Zero Waste]. Available at: <https://zerowastelviv.org.ua/eksperty-obgovoryly-yak-gromadam-gotuvatysya-do-reformy-upravlinnya-vidhodamy> (accessed June 20, 2024).
20. Lviv Agglomeration Development Strategy. Retrieved [Stratehiia rozvytku Lvivskoi ahlomeratsii]. Available at: https://media.loda.gov.ua/docs/womnzs0r/lviv-agglomeration-dstrategy_f-1.pdf (accessed June 20, 2024).

УДК 330.3:332

JEL O13, Q53

Капраль Андрій Романович, аспірант кафедри екологічної економіки та бізнесу, Національний лісотехнічний університет України. **Екологічні аспекти розвитку територіальних громад Львівської області.**

Львівська область характеризується різноманітністю демографічних та географічних аспектів територіальних громад. Найбільшими за чисельністю населення є міські громади, зокрема Дрогобицька, Червоноградська, і Яворівська, які також займають великі території. Селищні і сільські громади Східницька

і Заболотцівська мають менші площі та населення. Ефективне управління громадами потребує комплексного підходу, що враховує екологічні, економічні, та соціальні фактори. Зокрема, підписання та реалізація меморандуму щодо регіонального полігону для сміття та участь у програмі «Кроки для спеціалістів: управління відходами» є прикладами ініціатив, які сприяють покращенню екологічної інфраструктури. Проведений аналіз побутових відходів у Львівській області за 2020–2023 роки свідчить про коливання обсягів, що зумовлене економічними та політичними чинниками, та вказує на покращення управління відходами, зростання екологічної свідомості, що сприяє сталому розвитку.

Ключові слова: територіальні громади, концепції сталого розвитку, Львівська область, екологічні проблеми, побутові відходи.

UDC 330.3:332

JEL O13, Q53

Andriy Kapral, Postgraduate Student of the Department of Environmental Economics and Business, Ukrainian National Forestry University. **Ecological aspects of the development of territorial communities of the Lviv region.**

Lviv region is one of the most dynamic in terms of the development of territorial communities, characterized by significant demographic and geographical diversity. Large urban communities, such as Drohobych, Chervonohrad, and Yavoriv, serve as centers of socio-economic activity and significantly impact regional development. They cover large areas and have a high population density, which creates the prerequisites for effectively implementing large-scale infrastructure projects and improving the quality of life for residents. On the other hand, smaller town and rural communities, such as Skhidnytsia and Zabolotsi, although smaller in size and population, still play an important role in ensuring regional stability and preserving cultural identity. Effective management of these diverse communities requires an integrated approach that considers all aspects of their development: environmental, economic, and social. In this context, the signing and implementation of a memorandum for the creation of a regional waste disposal site is a strategically important step. This initiative demonstrates Lviv region's efforts towards sustainable development and improving ecological infrastructure. Participation in the program "Steps for Specialists: Waste Management" helps bring in international experience and enhances the competencies of local specialists in environmental management, which is crucial for overcoming ecological challenges. The analysis of household waste dynamics in Lviv region from 2020 to 2023 showed certain fluctuations in waste volumes, which may be linked to economic and political changes in the country. The growth of environmental awareness among the population and improved waste management have become important factors in reducing the negative impact on the environment. This indicates positive changes in attitudes towards environmental issues and sustainable development in the region. Due to these efforts, Lviv region is moving towards achieving sustainable development goals, allowing it to not only preserve natural resources but also ensure a quality life for current and future generations.

Keywords: territorial communities, sustainable development concepts, Lviv region, environmental issues, household waste.